

Handläggare: Karin Söderling
Telefon: 508 30121

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015 för Kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förslaget till underlag till budget för 2013 med inriktning för 2014 och 2015 och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen begärs omedelbart justerad

Mats Larsson
förvaltningschef

Sammanfattning

I detta ärende redovisas nämndens underlag till budget för 2013 med inriktning för 2014 och 2015. Nämndens övergripande planering och behov beskrivs utifrån Vision 2030 – ”ett Stockholm i världsklass”.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för en period av tre år. Kyrkogårdsnämnden ska därför årligen till kommunstyrelsen lämna in ett underlag för denna period. Av nämndens underlag ska framgå vilka frågor som påverkar verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Utgångspunkt ska vara analyser av förändringar i omvärlden samt analyser av den egna verksamheten med utgångspunkt från bl.a. årsredovisningen. Planeringen ska baseras på stadens Vision 2030. Större avvikelser eller förändringar jämfört med gällande plan för åren 2012–2014 ska analyseras och kommenteras. Slutsatserna i underlagen ska användas som underlag i det kommande budgetarbetet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningschefens stab i samverkan med förvaltningsledningen och har behandlats i förvaltningsgrupp 2012-04-04.

Synpunkter och förslag

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämnden anger strategiska satsningar i punktform för hur nämnden vill bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål och under treårsperioden

1.1 Stockholm ska vara attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagare och besök

Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i Europa

- Nämnden ska ha ett gott samarbete med företagare.

Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande

- Nämnden ska bidra till ökad sysselsättning genom att erbjuda praktik till personer som står långt från arbetsmarknaden.
- Nämnden ska erbjuda sommarjobb för ungdomar.

Stockholms livsmiljö ska vara hållbar

- Verksamheternas negativa miljöpåverkan ska minska.

Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

- Nämnden ska bevara, vårda och synliggöra kulturarvet på stadens begravningsplatser. Genom bland annat satsningar på Världsarvet Skogskyrkogården bidrar nämnden till besöksnäringen i Stockholm.

Stockholmarna ska vara trygga och nöjda med städning och renhållning.

- Nämnden ska värna om stadens begravningsplatser som, trygga, tillgängliga, vackra och rofyllda.
- Begravningsverksamheten ska präglas av hög säkerhet.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald

- Kyrkogårdsnämnden ska erbjuda god service samt valfrihet i utbudet av tjänster

- Efterfrågan av nya gravskick och gravplatser tillmötesgår med nyanläggningar vid befintliga begravningsplatser samt planeringen av en ny begravningsplats på Järvafältet.

Stockholm stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten

- Kyrkogårdsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Kompetensutveckling och nyrekryteringar ska säkra kompetensen inom organisationen.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Budgeten ska vara i balans

- Nämndens verksamhet ska präglas av god budgethållning.

Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

- Nya Skogskrematoriet byggs och tas i bruk.
- Nya bisättningslokaler tas i bruk på Norra begravningsplatsen.
- Nämndens resursutnyttjande ska präglas av hög effektivitet.

2. Nämndens verksamhetsområde

Nedan följer en presentation och kommentarer till nämndens verksamhet och utveckling under planperioden. Även långsiktiga behov och planering kommenteras.

Verksamhetens omfattning

Kyrkogårdsnämnden är huvudman för begravningsverksamheten i Stockholm. Nämnden äger och förvaltar stadens begravningsplatser, upplåter gravplatser, ställer begravningskapell till allmänhetens förfogande samt svarar för stadens krematorier

Verksamheten kan sägas bestå av tre huvudområden: begravningsverksamhet, ansvar för att skydda och bevara kulturhistoriska värden samt serviceverksamhet, dvs skötsel och plantering på enskilda gravar mot ersättning från gravrättsinnehavare. Dessutom ansvarar nämnden för förvaltning av världsarvet Skogskyrkogården i enlighet med UNESCO:s Konvention om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv. Verksamheten finansieras av en begravningsavgift som baseras på den kommunalt beskattningsbara inkomsten. Begravningsavgiften uppgår 2012 till 6,5 öre per skattekrona vilket, är den lägsta avgiften i landet.

Nämnden svarar för underhåll av 11 begravningsplatser med 13 kapell. Totalt finns inom nämndens ansvar ett 60-tal byggnader, inklusive två krematorier.

I budget för 2012 har kommunfullmäktige som mål för verksamhetsområdet angivit att nämnden ska erbjuda stockholmarna rofyllda, vackra och miljömässigt hållbara begravningsplatser. Verksamheten ska fortsätta att miljöanpassas med avseende på utsläpp, drift och återvinning. Kyrkogårdsnämnden ska:

- investera i ett nytt krematorium vid Skogskyrkogården
- i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Järva etableras.
- i dialog med Jobbtorg Stockholm ta fram och tillhandahålla praktikplatser som passar stadens aspiranter.
- ta fram och besluta om miljöhandlingsplan utifrån Stockholms miljöprogram 2012-2015.

Demografiska förutsättningar

Trots att Stockholm står inför en kraftig befolkningsutveckling beräknas antal avlidna ligga på samma planeringsnivå som tidigare. Detta beror på att antalet "äldre äldre" minskar de närmaste åren. Åldersfördelningen är dock ojämn över staden och i de nordvästra förorterna ökar antalet "äldre äldre" de kommande åren. Planeringsnivån beräknas till strax under 7000 avlidna per år.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Nämnden största utmaning handlar om de stora underhålls- och investeringsbehov som finns på våra anläggningar och som måste finansieras under planperioden. Minst 2 Mkr per år, utöver ordinarie underhållsbudget, behöver avsättas för bl a murarbeten de kommande åren. Tillgänglighetsåtgärder på ca 3,5 Mkr behöver genomföras i enlighet med möbleringsprogrammet. Nya askgravplatser behöver anläggas för att möta efterfrågan. Förberedelser och utredningar för renovering av kapellen och det gamla krematoriet på Skogskyrkogården måste påbörjas under planperioden. Intäkterna för skötselavtalen minskar vilket ger osäkerhet kring planeringsnivån.

Omvärldskrav, som att Stockholms läns landsting minskar kylutrymmeskapaciteten i sina bårhus, innebär att kapaciteten i nämndens egna bisättningslokaler måste utökas och ett nytt kylhus byggs därför vid Norra begravningsplatsen. Under planperioden ökar kapitalkostnaderna när det nya Skogskrematoriet står klart 2013. De stora investeringsprojekten är dock försenade vilket innebär att kapitaltjänstkostnaderna beräknas bli mindre än plan, 7,3 Mkr mindre mot budget under 2013 och 2,1 Mkr mindre mot budget 2014.

Bristen på kistgravplatser i nordvästra Stockholm blir akut under planperioden och måste mötas med utbyggnad vid Råcksta i avvaktan på att den nya begravningsplatsen vid Järva byggs. Järva begravningsplats är försenad vilket i huvudsak beror på fördjupat arbete med utredningar kring mark- och vattenfrågor.

Ny lagstiftning från 1 maj innebär att tiden mellan dödsfall och gravsättning alternativt kremering inte får överstiga en månad. Nämnden är väl förberedd för

denna förändring. Exempelvis finns varje år drygt 5200 bokningsbara ceremonitider i våra kapell varav cirka 3000 används. Kremation sker inom 1-2 dagar efter att kistan med den avlidne inkommit till våra krematorier. Jordbegravning kan ske med kort varsel. Förvaltningen höjer också avgiften för kylförvaring av kista med avliden till 50 kronor/dygn från dag 32.

3.1 DriftEkonomiska förutsättningar

Väsentliga förändringar under planeringsperioden jämfört med nämndens budget 2012

Driftbudget	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015
Kostnader	Mkr	Mkr	Mkr	Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	5,9	6,8	5,9	8,4
Begravnings- och serviceavdelningen	69,5	75,5	74,7	74,7
Tekniska avdelningen	38,3	39,7	37,3	38,3
Administrativa avdelningen	34,4	37,4	37,4	37,4
Kapitaltjänstkostnader	12,2	15,6	20,8	19,9
Summa kostnader	160,3	175	176,1	178,7
Intäkter	Mkr	Mkr	Mkr	Mkr
Avgifter	13	13	13	13
Fonduttag	9,7	8	8	8
Övrigt	12,5	14,2	14,2	14,2
Summa intäkter	35,2	35,2	35,2	35,2
Netto	125,1	139,8	140,9	143,5

Kf budget 139,8 132,8 132,8

I samband med beslut om verksamhetsprogram 2012 fastställde KF planeringsnivåer för år 2013, 2014 och 2015 enligt ovan.

Nämndens budget påverkas av ökade kapitaltjänstkostnader kopplade till investeringar framför allt i det nya Skogskrematoriet som beräknas bli dyrare än tidigare kalkyler. De stora investeringsprojekten är dock försenade vilket innebär att kapitaltjänstkostnaderna beräknas bli mindre än plan, 7, 3Mkr mindre under 2013 och 2,1 Mkr mindre under 2014..

Därefter förutsätts att nämndens budgetvolym netto i princip hålls oförändrad under planperioden.

Andelen gravplatser med skötseluppdrag på begravningsplatserna ska i princip inte påverka nämndens nettobudget. Verksamheten ska vara självfinansierad. Erfarenheter från de senaste åren är att allt färre gravrättsinnehavare väljer att förlänga sina gravskötselavtal när dessa går ut.

För år 2013 höjs taxan för gravskötsel med 10 kr för att klara självfinansieringen. Ny prissättning:

Urngrav (< 2,00 kvm) 450 kr

Kistgrav (> 2,00 kvm) 505 kr

Förvaltningen erbjuder växt- och blomsterpaket till gravrättsinnehavarna, dessa erbjudanden får en prishöjning med i genomsnitt 5%.

Underhållsbudget inom budgetram

Takarbeten Råcksta krematorium

Stora takarbeten planeras på Råcksta krematorium inklusive kapell. Detta har kostnadsberäknats till 5,0 Mkr och genomförs 2013.

Inventeringar och utredningar inför upprustning av krematoriekapellen vid Skogskyrkogården sker tidigast 2014

Nämnden har fått budgetmedel att inleda inventeringar och utredningar avseende renovering av Skogskrematoriekapellen redan 2013. Detta är inte realistiskt utan arbetet beräknas inledas 2014 och pågå till 2015 (se nedan).

Övrig underhållsbudget 10 Mkr per år samt 1 Mkr till innerstadsförsamlingarna

Nämnden avsätter årligen ca 10 Mkr till underhållsinsatser. Medlen används till avhjälpande underhåll vid fastigheter och anläggningar, krematorieunderhåll, bland annat byten av komponenter vid krematorierna samt till underhåll av det gröna kulturarvet, trädbeskärningar, kronstabiliseringar och nyplanteringar. Därutöver används underhållsmedel till tillgänglighetsanpassningar, beläggningsarbeten, upprustning av belysning och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla miljöer, exempelvis smidesarbeten och gravvårdar. Utöver de 10 Mkr avsätts 1 Mkr per år som bidrag till underhållsinsatser inom innerstadsförsamlingarna. Denna miljon ska huvudsakligen användas till underhåll av kulturhistoriska värden och det gröna kulturarvet.

Kulturhistorisk inventering och åtgärdsprogram

Den kulturhistoriska inventeringen av stadens begravningsplatser inklusive innerstadskyrkogårdarna kommer att fortsätta och beräknas vara klar under 2014. Framför allt är det gravvårdar som kartläggs och värderas ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Arbetet är tidsödande och sker utifrån flera olika bedömningsgrunder: rent kulturhistoriskt värde, värdefull för kvarterets karaktär/tidstypiskt, konstnärligt värde och gravanordning för kända personer. Den redan genomförda inventeringen visar att många kulturhistoriskt värdefulla gravöverbyggnader behöver åtgärdas. Särskilt stenmaterial som kalksten och sandsten kräver betydande underhållsinsatser. Dessa kommer att successivt åtgärdas efter samråd

med de tillståndsgivande myndigheterna. Vid framförallt Norra begravningsplatsen finns dessutom betydande smidesarbeten i staket och räcken som kräver omfattande underhållsinsatser.

Därutöver görs en inventering av inventarier i nämndens byggnader som också leder fram till förslag till åtgärdsplaner som ska konkurrera med de medel som avsätts för underhållsåtgärder.

Behov som saknar finansiering inom ram

Kulturhistoriska värden som måste prioriteras – framför allt murar 3 Mkr 2013, 2 Mkr 2014 och 2Mkr 2015

Stora insatser behövs för underhåll av murar och trappor de kommande åren. Det är kostsamma arbeten som också kräver stor hantverksskicklighet. En murinventering med åtgärdsprogram har genomförts 2011 och bland annat behöver den 3,7 kilometer långa muren vid Skogskyrkogården akut åtgärdas vid några ställen. Det är bland annat träd som vuxit in och gett förskjutningar och skador på murarna. 3,0 Mkr behöver avsättas 2013 för Skogskyrkogårdens murar.

De gamla medeltidskyrkogårdarna vid Spånga kyrkogård, Bromma och Brännkyrka samt även Galärvarvskyrkogården har äldre kallmurar som kalvar och utgör en rasrisk.

Sandsborgskyrkogårdens mur mot Sockenvägen ansluter som en viktig del i entrékompositionen vid Skogskyrkogården. Muren behöver dräneras om samt förses med ny kröntäckning under planperioden. Kostnad 1,5 Mkr

Kulturhistoriska värden som måste prioriteras – återplantering av träd 1 Mkr 2013, 1Mkr 2014, 1Mkr 2015

Det gröna kulturarvet är en väsentlig del i upplevelsen av begravningsplatserna. Inte minst hotet från olika trädjukdomar måste hanteras och detta gör att omprioritering av trädvårdsinsatser måste ske kontinuerligt. De senaste årens arbete med att hantera akuta skadeverkningar orsakade av trädjukdomar, i huvudsak almsjuka, har lett till att bl.a. återplanteringar inom ramen för budget fått stå tillbaka. Även normalt underhållsarbete såsom uppbyggnads- och underhållsbeskrining har p.g.a. av ovanstående omprioriterats.

Det pågår ett långsiktigt arbete med föryngring av Skogskyrkogårdens tallbestånd och andra trädslag, framför allt björk. Insamling av frön görs för uppodling av nya tallplantor som planteras ut.

Vidare behöver mer omfattande återplanteringar på ett flertal begravningsplatser, bl a Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen göras under perioden.

Tillgänglighetsåtgärder kopplade till möbleringsprogrammet, totalt 3,5 Mkr

Ett möbleringsprogram har tagits fram under 2011 och enligt detta föreslås framför allt förtätning av sittplatser och upprustning av servicestationer för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar. Vid servicestationerna lämnas avfall och hämtas vatten till skötseln av gravarna. De behöver nya beläggningar och andra åtgärder som gör dem mer tillgängliga och lättåtkomliga. 2 Mkr år 2013 och 1,5 Mkr år 2014 behöver avsättas för dessa ändamål.

Förstudie och upprustningsplan av Skogskrematoriet inklusive kapell ca 5 Mkr. Observera år 2014 och 2015.

I och med att det nya Skogskrematoriet beräknas kunna stå klart år 2013 finns förutsättningar för en genomgripande underhållsrenovering av det gamla Skogskrematoriet inklusive de tre kapellen, Trons, Hoppets och Heliga korsets kapell. Ambitionen är en återställning av interiörerna och detta åtagande kräver en långsiktig och noggrann planering tillsammans med antikvarier och restauratörer. En projektledare med hög kompetens behöver anlitas för att hålla ihop detta arbete. Tidigast år 2016 beräknas själva renoveringsarbetena kunna inledas. Utredningsarbetet för framtagande av en förstudie och upprustningsplan bedöms behöva komma igång under 2014 (inte 2013 som KF:s budget anger) och har kostnadsberäknats till ca 2 Mkr 2014 och 3 Mkr år 2015.

Värdskap vid SKKF:s rikskonferens 0,4 Mkr år 2013

Nämnden har fattat beslut om att dela värdskapet för Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbunds (SKKF:s) rikskonferens år 2013. Konferensen beräknas locka 400 deltagare från hela Sverige. Nämnden avser att stå för kostnader för studiebesök samt för bankett i Stockholms stadshus till en kostnad av 0,4 Mkr.

Identifiering av gravrättsinnehavare. Projektkostnad 3,0 Mk årligen i fem år (varav hälften beräknas användas till att ersätta avtal med skötselkonton)

Kyrkogårdsnämnden ansvarar för 53 085 gravar med äldre gravrätts- och skötselavtal med så kallad evig gravrätt eller eviga skötselavtal. Gravrättsinnehavaren betalade en gång i tiden ett engångsbelopp för gravrätt och skötsel "för evig tid". Dessa medel är i många fall sedan lång tid tillbaka förbrukade. Varje år kostar gravarna med evig skötsel 10 Mkr i skötselkostnad vilket belastar skattebetalarna genom begravningsavgiften. Till detta kommer dessutom kostnader på runt 3 Mkr per år för förgyllning, reparationer, riktningar för att gravstenarna inte ska välta mm. Kostnaden för underhållet på dessa gravar kommer dessutom att öka de närmaste åren och med stor sannolikhet vara lika stor som skötselkostnaden inom en tioårsperiod.

Kostnaden för framtida vård har varierat mellan åren men t.ex. för en grav på Norra begravningsplatsen betalade man år 1959 för framtida vård 675 kr (i dagens penningvärde motsvarar det 7865 kr). En renovering av denna typ av gravanordning kostar idag mer än dessa 7865 kr och till detta ska man lägga

skötsel av grav som kostar 450 kronor per år. För att klara skötselkostnaden för en grav av denna typ behövs med en nettoränta ett belopp på 22 500 kronor.

Kyrkogårdsförvaltningen har ambitionen att starta ett projekt där gravrättsinnehavare identifieras och nya avtal sluts för att långsiktigt få kontroll över de ökande kostnaderna som denna typ av avtal medför. Runt om i Europa genomför man projekt där man t.ex. beslutar om hur lång "evigheten" är.

Begravningshuvudmannen ska enligt begravningslagen hålla aktuell förteckning, så kallad gravbok, över gravrättsinnehavare. Av de 53 085 gravar med evig gravrätt är kontaktuppgifterna på dessa gravar i stort sett obefintliga. Detta leder till mycket extra arbete när någon vill gravsättas i dessa gravar och när man behöver komma i kontakt med gravrättsinnehavaren t.ex. när det finns risk att gravvården ska välta. Av de gravar med evig gravrätt har dessutom 18 383 gravar skötsel för evig tid. I dessa avtal ingår i många fall underhåll av gravvårdarna. Gravrätt för all framtid kan upphöra om det inte finns någon gravrättsinnehavare som gör anspråk på sin rätt enligt 7 kap. 19 § i begravningslagen.

Projektet går ut på att hitta gravrättsinnehavare och i de fall man hittar någon gravrättsinnehavare ge denne ett förslag om omformulering av avtalet. De fall där man inte hittar någon innehavare återgår graven till kyrkogårdsförvaltningen, och där det finns gravrättsägare sägs avtalet om evig gravskötsel upp. Projektet kräver hög administrativ insats under fem år med ambitionen att ge långsiktigt ekonomisk kontroll kring befarade växande kostnader för nämnden.

Världsarvet behöver audioguider 0,5 Mkr 2013 samt en ny utställning kostnader på totalt 2,25 Mkr år 2015.

Världsarvet Skogskyrkogården finansieras i dagsläget inom ramen för begravningsavgiften. Ca 2,0 Mkr används för ändamålet och då avser 1,0 Mkr själva besöksverksamheten. För perioden 2011-2013 har avtalats med Stockholms Stadsmuseum (SSM), som ansvarar för visningsverksamheten, att de också tar ansvar för hela besöksverksamheten, inklusive Visitors Center. Detta för att bättre samordna resurser och att också kunna nå ut till fler besöksgrupper, exempelvis barn och unga. År 2011 betalade drygt 3500 personer för en visning av Världsarvet Skogskyrkogården och drygt 9000 besökte Visitors Center. Ungefär 12% av besökarna är utländska. De allmänna visningarna avslutas i det säsongsöppna Visitors Center där värdarna vägleder vidare i världsarvsinformation, utställning, besöksinformation, hjälp med hittagraven.stockholm.se och information om begravningsfrågor i ett enklare café.

Audioguider för övriga besökare

Skogskyrkogården är ett välbesökt besöksmål året runt. Visningsverksamheten är dock endast öppen maj-september varför en stor andel av besökarna skulle ges bättre service om världsarvet görs mer tillgängligt via ny teknik. Ett alternativ är en utveckling av audioguider för besökare som inte har möjlighet att besöka världsarvets guidade visningar. Kostnad 0,5 Mkr.

Ny utställning år 2015

Världsarvskonventionen ställer krav på satsningar för att nå ut till icke intäktsgivande målgrupper, exempelvis barn och ungdomar. En utställning som bättre kan interagera med besökarna och med särskild fokus på barn och unga behöver produceras. En ny utställning är avsedd att även stödja de besökare som inte går en guidad visning av världsarvet. Utställningsverksamhet ställer också ständiga krav på uppdateringar och förbättringar för att nå ut till besökarna. Ungefär vart femte år behöver en utställning förnyas och byggas om. SSM har gjort en förprojektering för en nyproducerad utställning på Visitors Center och som också innefattar nya spännande IT-lösningar, bildspel mm. Kostnaden har uppskattats till 2,25 Mkr.

Omprojektering av Strandkyrkogården – 0.7 Mkr 2014

På Strandkyrkogården finns fortfarande plats för kistgravar, vilket annars är en bristvara på de flesta begravningsplatser.

Begravningsplatsen har mycket stor potential, men används i relativt liten utsträckning.

Planeringen av området ger idag ett något spretigt intryck och omhändertagandet av detaljerna behöver lyftas för att platsen skall få den uppmärksamhet den förtjänar. Förvaltningen vill därför ta ett samlat grepp och genomföra en omprojektering för att sedan kunna genomföra en etappvis ombyggnation för anpassning till ställda krav.

3.2 Investeringar

Nämnden dras med förseningar i de stora investeringsprojekten, framför allt nya krematoriet på Skogskyrkogården men nu också vid Järva begravningsplats. Sammantaget har budgeterade investeringsmedel på sammanlagt 70,5 Mkr inte använts under den senaste femårsperioden. Samtidigt visar också investeringsprojekten på ökade kostnader än de ursprungligen budgeterade.

	2013	2014	2015
Investering	Mkr	Mkr	Mkr
Skogskrematoriet	45,6	0	0
Begravningsplats på Järvafältet	5	7	17,5
Kylhus norra	20	0	0
Bevattningsanläggning Norra begravningsplatsen	2	0	0
Skyltprogram	1	0	0
Utbyte av maskiner	2,5	2,5	2,5
Askgravplatser	0	4	0
Skalskydd Skogskyrkogården	2	2	2
Utbyggnad vid Räcksta begravningsplats	2,5	2,5	0
Nytt styrsystem Räcksta krematorium	0	0	3
Bevattning skogskyrkogården	0,5	5	5
Summa	81,1	23	30

Äskande kf 32,5
Beräknad överföring från 2012 4,6

Nedan följer en beskrivning av planerade investeringar utifrån prioriteringsordning. Eftersom utbudet av kistgravar i nordvästra Stockholm inte beräknas räcka till intill dess att begravningsplatsen vid Järva kan tas i bruk behövs åtgärder vid Räcksta begravningsplats prioriteras upp.

1. Modernisering av Skogskrematoriet

Nämnden och kommunfullmäktige har fattat genomförandebeslut för uppförande av en ny fristående krematorieanläggning i anslutning till befintlig anläggning vid Skogskyrkogården. Projektet byggs under 2011-2012 med invigning 2013. Projektet har kostnadsberäknats till 129,2 Mkr men kommer att bli betydligt dyrare. Förvaltningen återkommer till nämnden och till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende där nuvarande investeringsram för projektet föreslås utökas.

2. Ny begravningsplats på Järva friområde

Stadsbyggnadsnämnden har fattat beslut om ett start-PM för en ny detaljplan för en begravningsplats söder om Hästa gård inom Järva friområde. En arkitekttävling genomfördes under 2010 och anläggandet planeras ske successivt för att i första hand möta ett lokalt behov. Begravningsplatsen ska fylla ett långsiktigt behov av nya gravplatser i norra Stockholm. Beroende på vilken exakt lokalisering, avgränsning och vilka markomvandlingar som behöver göras samt vilka hänsyn som måste tas till fornminnen inom området kan en total utbyggnad av en begravningsplats på 25 ha kosta någonstans mellan 60 och 100 Mkr. Därtill kommer kostnader för arbetslokaler och neutralt utformade ceremonilokal/ceremoniplatser gestaltade utifrån ett mångfaldsperspektiv. En fråga är också på vilket sätt kostnaden för den mark som tas i anspråk ska regleras. Noggrannare utredningar har behövts på grund av platsens besvärliga markförutsättningar och detta har medfört att tidplanen förskjutits. Byggnation kan tidigast komma igång under 2015.

3. Ny bisättningslokal på Norra begravningsplatsen

Landstinget har under 2009 fattat beslut om att minska kapaciteten i kylutrymmen på sjukhusen. Detta ställer krav på att begravningsbyråerna senast 10 dagar efter dödsfallet, undantag kan dock förekomma, ska ta hand om stoftet efter den avlidne och detta medför att mer förvaringsutrymme för kistor kan behövas i nämndens bisättningsutrymmen. Bisättningsutrymmena måste anpassas och byggas om för att klara förvaringen. Idag finns behov av att klara en förvaring av ca 700 avlidna samtidigt i Stockholm. Dessutom finns önskemål om utrymmen för förvaring av avlidna icke-stockholmare vid transporter mellan ceremonier i regionen. I dagsläget finns ca 330 platser för förvaring av kistor med stoft i nämndens lokaler. En plats inom Norra begravningsplatsen har utretts för en nybyggnad av en bisättningslokal med 240 platser. Anläggningen tillmötesgår behovet av en tillgänglig, modern och säker anläggning och har kostnadsberäknats till 30 Mkr och beräknas kunna stå färdig år 2013.

4. Skalskydd – låssystem och larm

Arbetet pågår med att byta ut alla lås i nämndens lokaler till ett modernt skalskyddssystem. Idag saknas ett heltäckande modernt och enhetligt låssystem. Skalskyddet är svagt på vissa håll vilket bland annat inneburit stölder av

musikanläggningar och konst i stadens kapell. 2 Mkr/år behövs avsättas under planperioden.

5. Utbyte av maskiner

Maskinparken behöver ständigt uppdateras och miljöanpassas och 2,5 Mkr per år avsätts för detta ändamål.

6. Utbyggnad vid Råcksta begravningsplats

Behovet av kistgravar i nordvästra Stockholm är mycket stort och i avvaktan på att Järva begravningsplats byggs utreds möjligheten att skapa nya kistgravar inom Råcksta begravningsplats. En förstudie av grundvattenförhållanden har genomförts. Möjligheten att omdisponera området och flytta befintlig serviceplats för att möjliggöra kistgravar ska studeras vidare under 2012. Planerat genomförande 2013-2014. Kostnaden beräknas sammanlagt till 5,0 Mkr.

7. Bevattningsanläggning Skogskyrkogården

Bevattningsanläggningen på Skogskyrkogården är till stora delar från 1950- och 60-talen. Den har byggts på och reparerats i flera omgångar. Under senare år har reparationsbehovet ökat särskilt i stomnätet där det varit många och dyrbara läckage. Behovet av ett nytt stomnät är därför stort för att förhindra de många och dyrbara läckagen. En förstudie om behovet med en kostnadskalkyl beräknas genomföras under 2012 och planerad byggstart beräknas till 2014. Kostnaden för projektet beräknas till minst 25 Mkr.

8. Nyanläggning av askgravplatser/askgravlundar - Skogskyrkogården Kv. 25

Det finns en efterfrågan på gravskick utan eget skötselkrav som askgravplatser och askgravlundar. Det finns även en önskan bland anhöriga att kunna medverka vid askgravsättning, samt att kunna hålla ceremonin för den som ska gravsättas i samband med begravningen. Planering för utbyggnader sker i första hand inom befintliga begravningsplatser, bl.a på Skogskyrkogården (utökad askgravplats Kv. 30 samt nyanläggning i sänkan på Kv. 25), samt på Sandsborgskyrkogården.

Möjligheter att komplettera med yta för askgravplatser i skogsområdet på Brännkyrka kyrkogård kommer utredas under 2012.

En ny askgravlund med gemensam smyckningsplats föreslås i sänkan på Kv 25 i södra delen av Skogskyrkogården. Kv. 25 har tidigare fungerat som avstjälningsplats och det finns ett önskemål att ta tillvara på platsen på bättre sätt. Sänkan som sådan är vacker och tyst med stor potential för askgravlund / askgravplats med möjlighet till meditation.

Inom askgravlundan placeras även askgravplatser samt en naturligt utformad damm som kan utgöra tillflyktsort för större vattensalamander, som är sällsynt i landet, men har en fast lokal i dammen vid Heliga korsets kapell. Platsen behöver tillgänglighetsanpassas för att passa ändamålet, vilket görs med en gångväg ned i området med en stödmur, som sedan även kan användas för att fästa namnskyltar till minne av de här gravsatta.

Platsen föreslås projekteras under 2013 med beräknad byggstart 2014. Bedömd kostnad 4 Mkr.

9. Skyltprogram

Ett nytt skyltprogram har tagits fram och systemet har först byggts ut på Skogskyrkogården under år 2009 - 2010. Därefter prioriteras Norra begravningsplatsen och sedan övriga begravningsplatser 2012. Nämnden behöver avsätta 1,0 Mkr år 2013 för ändamålet.

10. Nytt styrsystem av processutrustningen på Räcksta krematorium

De datoriserade styrsystemen uppdateras kontinuerligt men behöver också helt förnyas med jämna intervall och år 2015 beräknas ett helt nytt system behöva installeras på Räcksta krematorium. Erfarenheter från det nya krematoriet vid Skogskyrkogården ska ligga till grund för vilket system som väljs. Personalen ska också kunna arbeta både vid Räcksta och Skogskyrkogårdens krematorier. Kostnad 3 Mkr.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringar

Utbyggnaden av Bromma begravningsplats beräknas innebära en utökning av driftbudgeten med 300 tkr. I och med att det nya krematoriet vid Skogskyrkogården tas i bruk 2013 räknas med minskade driftkostnader jämfört med den gamla anläggningen. Energikostnaderna beräknas minska med 250 tkr per år med den nya anläggningen. Det nya kylhuset vid Norra begravningsplatsen beräknas minska transportkostnaderna med ca 500 tkr per år. Utbyggnaden av begravningsplatsen på Järvafältet kommer inte vara klar under planperioden.

Kapitalkostnader

Investeringarna för upprustning av Skogskrematoriet ökar kapitalkostnaderna från 9 Mkr för nämnden till 23 Mkr per år när detta objekt är färdigställt.

3.2.1 Prioriteringsgrunder

Projekten har prioriterats enligt ovan utifrån uppdrag från kommunfullmäktige, Vision 2030, omvärldsfaktorer som påverkar verksamheten, verksamhetsbehov utifrån driftsaspekter, säkerhets- och miljökrav samt valfrihets- och mångfaldsperspektiv

3.2.2 Konsekvensanalys och risker

Konsultstöd kan behöva handlas upp för att klara av investeringsvolymen och detta kan vara fördyrande. I och med att projekten försenas blir de också med automatik dyrare. Konjunkturläget är också avgörande för kostnaderna när byggentreprenader handlas upp.

3.2.3 Måluppfyllelse

Investeringarna bidrar till måluppfyllelse avseende KF:s verksamhetsmål: "Nämnden ska erbjuda de besökande rofyllda, vackra och miljömässigt hållbara begravningsplatser. Verksamheten ska fortsätta att miljöanpassas med avseende på utsläpp, drift och återvinning." och av kommunfullmäktige beslutade aktiviteter: Att nämnden ska (..) säkerställa att en ny begravningsplats vid Järva etableras och att nämnden ska investera i ett nytt Skogskrematorium. Därutöver bidrar investeringarna till måluppfyllelse avseende målområdena: *Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald, Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i Europa samt Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva.*

Översiktsplanens strategier att *Koppla samman stadens delar* och *Främja en levande stadsmiljö i hela staden* tillmötesgår via investeringar i en ny begravningsplats vid Järva som också ska utgöra en vacker och attraktiv ny mötesplats och möta ett långsiktigt behov i enlighet med Vision 2030.

4. Övriga redovisningar

Ekonomiska bedömningar

Nämnden bedömer att en omslutningsförändring på 5,0 Mkr behöver göras på grund av ökad omfattning på serviceverksamheten och ökad ersättning för feriearbetare och uppdrag från Judiska Församlingen.

Överföring av arbetsuppgifter till Kontaktcenter

Kundtjänsten inom kyrkogårdsförvaltningen tar idag emot ca 16 000 samtal per år. Samtalen handlar om allt från ren felanmälan, adressändringar till gravupplåtelse, gravvårdsärenden och tvister. Ett administrativt IT-baserat system GRAV finns tillgängligt i gravupplåtelseärenden. Administration av gravskötselärenden sker även via kundtjänsten. Bokningsfunktionen inom administrationen tar emot ca 100 samtal per dag. Bokningen handlar i första hand om bokning av kapelltider, kremeringar och gravsättningar. En bedömning är att ca 70% av kundtjänstens bokningssamtal skulle kunna föras över till Kontaktcenter inom planperioden.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Kyrkogårdsnämnden äger och förvaltar de flesta av sina lokaler. Förhyrning sker endast i två fall, administrativa lokaler vid Globen och väntrummet på Galärvarvskyrkogården

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Behovet är tillgodosett inom planperioden. I samband med att administrativa stödfunktioner har tagits över av serviceförvaltningen har lokalytorna anpassats. Om kontaktcenter tar över administrativa funktioner kan det bli aktuellt med en förnyad översyn av de administrativa lokalerna

Bilagor

- underlag budget 2013-2015 (2)